

LEGISLATIVNÍ PROSTŘEDÍ PRO AUDITY V ČR

Irena Plocková
Česká energetická agentura
Vinohradská 8
120 00 Praha
Česká republika
Tel.: +420 2 24217718
Fax: +420 2 24217701
E-mail: plockova@ceacr.cz

Vývoj legislativního prostředí, které upravuje postavení, tzn. rozsah povinného zpracování energetického auditu, dále pak podrobnosti vážící se k jeho zpracování včetně určení osoby oprávněné k jeho zpracování, byl v porovnání se zeměmi EU poměrně rychlý. Je třeba ovšem vzít v úvahu, že tato rychlost byla podmíněna potřebou sjednocení či doplnění české legislativy v energetickém resortu v návaznosti na připravovaný vstup do EU.

Realita byla taková, že v první polovině devadesát let, kdy mnoho evropských zemí již mělo za sebou zkušenosti s využíváním energetického auditu jako nástroje vedoucího k zvýšení účinnosti užití energie a to i v poloze mandatorní, jsme se začali právě na základě přenosu těchto zkušeností poprvé vážně zabývat možnostmi implementace energetického auditu v podmínkách transformující se ekonomiky. Vzhledem k tomu, že energetická spotřeba byla stále ještě i přes měnící se strukturu průmyslové výroby značně vysoká a postupné odbourávání dotací do cen energie, plynu, elektřiny a zejména tepla z centrálních zdrojů, zatěžující veřejnost, bylo nutno zavést takové nástroje, které skutečně povedou k potřebným snížením energetické náročnosti ve všech sektorech spotřeby.

V návaznosti na směrnice Evropské unie byl od roku 1996 zpracováván nejprve věcný záměr zákona o hospodaření, pak po odsouhlasení státní energetické politiky již urychleně paragrafové znění a konečný návrh zákona do parlamentního projednávání. Zakotvení energetického auditu do návrhu zákona, který pak vyšel s platností od 1. ledna 2001, umožnilo i to, že paralelně s legislativními činnostmi jako iniciace ze strany odborné veřejnosti vznikly postupně dvě školící střediska a Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě rozšířila

specializace k autorizovaným oborům o energetické auditorství pro autorizované inženýry v oborech pozemní stavby, technické zařízení budov a technologické celky. Je tedy možné říci, že zákon pružně reagoval na reálnou situaci a dal legislativní rámec stavu, který již byl do značné míry nastolen.

Zákon o hospodaření energií je první legislativní normou, která ukládá ve vyjmenovaných případech chovat se povinně energeticky vědomě, tzn. hospodárně s ohledem na šetrné využívání přírodních zdrojů, ochranu životního prostředí ale i zajištění konkurenceschopnosti ekonomiky a spolehlivosti zásobování energií. To vše pak vede k zajištění trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Je možné diskutovat o tom, zda v demokratické společnosti je stát oprávněn zákonem přikazovat, kdy a jak je občan povinen se chovat při spotřebě energie jako obecného statku. Ukazuje se, že rozhodnutí vedoucí k taxativně vyjmenovaným povinnostem zpracování energetického auditu a postupu při realizaci investice, bylo oprávněné. Za prvé je nutné připomenout, že povinné zpracování energetického auditu jako podkladu pro následnou činnost projektanta je v řadě případů skutečnou ochranou před mrháním státních, veřejných ale i soukromých prostředků a to hlavně u větších investičních akcí.

Povinné zpracování energetického auditu se požaduje pro všechny právnické a fyzické osoby, které čerpají státní dotace poskytované na v souladu s § 5 zákona o Národním programu hospodárného nakládání s energií a využíváním jejich obnovitelných a druhotných zdrojů. Tento Program určuje cíle ve snižování spotřeby energie, využití jejich obnovitelných a druhotných zdrojů v souladu s hospodářskými a společenskými potřebami podle zásad trvale udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí.

Všechny projekty realizující energeticky úsporná opatření ke zvyšování účinnosti užití energie, modernizace výrobních a rozvodných zařízení energie, zavedení kombinované výroby elektřiny a tepla při budování nových zdrojů nebo při rekonstrukci stávajících nebo nasazení zařízení na využívání obnovitelných či druhotných zdrojů musí zpracovány na základě optimální technicko ekonomické a ekologické varianty řešení vyplývající z energetického auditu.

Zákon o hospodaření energií dále stanovuje, kdy je zpracování energetického auditu povinné i v předrealizačním období, tzn. za současného provozování energetického hospodářství a budov organizací a osob čerpajících státní nebo veřejné prostředky a to podle velikosti roční spotřeby energie. Zde je tento požadavek zcela legitimní, neboť takto stát kontroluje vynakládání prostředků získaných z od daňových poplatníků. Předmětem rozsáhlé diskuse bylo a stále ještě přetrvává uložení povinnosti zpracování energetického auditu i podnikatelským subjektům s roční spotřebou vyšší než je související vyhláškou stanoveno. Je třeba říci, že zde je možno tuto povinnost chápat spíše jako iniciační prvek, neboť zde zákon nepřikazuje časově limitované povinné splnění auditem doporučených opatření. U nepodnikatelských subjektů však tato povinnost je uložena.

Shodně jako v ostatních zemích, kde se energetický audit používá jako nástroj k prosazování optimálních postupů dosažení vyšší účinnosti užití energie, tak i v ČR se začaly postupně vytvářet rozsahem různé druhy energetického auditu. Byly nazývány jako např. předběžný, vyhodnocující, podrobný, audit pro potřeby projektů na využití obnovitelných energetických zdrojů atd. Proto je v zákoně zařazen § 9, který přesně stanoví zásady obsahu jednotného energetického auditu, postup při zpracování pak podrobně stanovuje související vyhláška.

Zde je opět potřeba se zastavit a říci, co tento přístup umožnilo. Jednou cestou byla možnost převzít zvyklosti některé ze zemí EU, kde se již rutinně energetické audity provádějí anebo se vydat svou „českou cestou“. V daném případě se jednalo právě o zvolení tohoto postupu, který odpovídal situaci v období přípravy zákona o hospodaření energií a souvisejících vyhlášek. Tím, že byly již od roku 1996 využívány postupy odpovídající činnostem pojmenovaným „energetický audit“, ukázalo se jako funkční kodifikovat do právního předpisu již ověřené a zažité domácí postupy. Také přesněji odpovídaly místním nejen legislativním ale zejména technickým a ekonomickým podmínkám.

Nesmíme zapomínat, že Česká republika jako součást RVHP měla ještě začátkem devadesátých let např. jiný systém technické normalizace, základní energetické spotřebiče – budovy byly stavěny na základě jiných projektových,

konstrukčních a materiálových řešení. Jen malou připomínkou může být porovnání velikosti oken u nás a v ostatních, zejména severských státech. Rozvoj domácího elektrotechnického průmyslu neumožňoval v sedmdesátých a osmdesátých letech razantnější vybavování zdrojů a distribučních a otopných soustav regulační technikou srovnatelně se západoevropskými státy. Tyto a ještě další „drobnosti“ právě vedly k vytvoření domácího modelu energetického auditu, i když tento nevznikal ve vzduchoprázdnu, vycházel ze zahraničních zkušeností ale nekopíroval je.

Zvolený postup vytvoření domácí metodiky energetického auditu byl také postaven na možnosti mnohačetného ověření v praxi, protože jako povinná součást dokumentace k projektům realizovaným v rámci Státních programů úspor energie a vyššího využití obnovitelných zdrojů, byl užíván od roku 1997. Během zhruba čtyřletého období bylo tedy možno na stovkách případů ověřit si např. optimální strukturu výstupů z energetického auditu, potřebnou míru podrobností pro popis výchozího stavu, dostupnost podkladových materiálů, rozsah energetických bilancí a zejména pak metodiku ekonomického vyhodnocení navrhovaných variant. V průběhu tohoto „přípravného“ období se také ukázalo jako nezbytné zařazení hodnocení jednotlivých variant z hlediska dosažitelného snížení zátěže životního prostředí emisemi.

Nedílnou součástí celého procesu bylo také vytvoření legislativního prostředí pro osoby, které energetický audit budou vykonávat. Vzhledem k tomu, že tyto osoby prostřednictvím návrhů investičních opatření se spolupodílejí o rozhodování jak vynakládat státní a veřejné prostředky, je nutné aby stát zpětně možnost regulovat, kdo tyto činnosti bude vykonávat. V praxi to znamená, že energetický audit ve smyslu zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií může vypracovat pouze fyzická osoba, která se prokáže osvědčením o zápisu do Seznamu energetických auditorů vedeným ministerstvem průmyslu a obchodu. Zákon stanoví způsob, obsah a termíny odborných zkoušek a odbornou způsobilost, kterou musí uchazeči o jejich složení prokázat. Ministerstvo také vydává zkušební řád, kterým se řídí průběh zkoušek a jmenuje zkušební komisi.

Celý postup „jak se stát energetickým auditorem“ byl upraven Metodickým pokynem ministerstva průmyslu a obchodu, což je v pořadí poslední legislativní

předpis, který se vztahuje k energetickému auditu a podmínkám jeho vypracování. Součástí tohoto pokynu jsou také okruhy odborných otázek, které slouží k prověření znalostí uchazečů o zápis. Své znalosti technické, právní, a ekonomické a zkušenosti z předchozího odborného působení prokazují uchazeči v písemné části zkoušky, která se zpracovává formou písemného testu a ústně při rozpravě k aspoň dvěma předloženým zprávám o provedených energetických auditech. Uchazeč musí také ve smyslu zákona o hospodaření energií, vyhlášky o podrobnostech energetického auditu a metodického pokynu prokázat svou odpovídající část na prezentovaném energetickém auditu.

Všechny dokumenty týkající se právního postavení energetického auditu jsou dostupné na webové stránce ministerstva průmyslu a obchodu : www.mpo.cz.